

Otklon od jezičnog standarda u sinkroniziranim crtanim filmovima za djecu predškolske dobi

---

Matković, Patricia

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:529639>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-04-20**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Patricia Matković

**OTKLON OD JEZIČNOG STANDARDA U SINKRONIZIRANIM CRTANIM
FILMOVIMA ZA DJECU U PREDŠKOLSKOJ DOBI**

ZAVRŠNI RAD

Osijek, 2020.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Izvanredni sveučilišni preddiplomski studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

**OTKLON OD JEZIČNOG STANDARDA U SINKRONIZIRANIM CRTANIM
FILMOVIMA ZA DJECU U PREDŠKOLSKOJ DOBI**

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Hrvatski jezik i komunikacija

Mentor: doc.dr.sc. Nina Mance

Student: Patricia Matković

Matični broj: 570

Osijek, rujan, 2020.

SAŽETAK

Predmet završnoga rada otklon je od jezičnoga standarda u sinkroniziranim crtanim filmovima za djecu predškolske dobi. S obzirom na predmet rada, ciljevi rada usmjereni su na definiciju i povijesni nastanak animiranoga filma, sinkronizaciju te ulogu jezika u sinkroniziranim crtanim filmovima u razvoju jezičnih sposobnosti predškolske djece. Specifični cilj rada usmjeren je na praćenje sinkroniziranih animiranih serija i izdvajanje jezičnih pogrešaka koje djeca slušaju pri gledanju animiranoga filma. Dječje televizijske animirane serije koje su analizirane u ovom radu jesu – *Pepa praščić*, *Fifi i cvjetno društvo* te *Pocoyo*. Analiza je provedena u ukupno petnaest epizoda, po pet epizoda od svake serije. Rezultati istraživanja prikazuju na kojim se jezičnim razinama javlja otklon od jezičnoga standarda. Rad je podijeljen u osam poglavlja koja zajedno predstavljaju logički povezanu cjelinu. U uvodnom poglavlju ističe se važnost pravilnoga izražavanja u sinkroniziranim crtanim filmovima za razvoj djetetova govora. Nadalje u drugom poglavlju govori se o vrstama animacije i povijesnom nastanku animiranoga filma. U trećem poglavlju naglasak je stavljen na sinkronizaciju u animiranim filmovima, dok se u četvrtom poglavlju govori o jezičnom izražavanju, zatim ulozu animiranih filmova i razvoju jezičnih sposobnosti djece predškolske dobi. Šesto poglavlje prikazuje metodologiju istraživačkoga rada, prikaz ciljeva istraživanja, istraživačkih pitanja, podatke o uzorku istraživanja te instrument i postupak istraživanja. U sedmom poglavlju nalaze se rezultati istraživanja, a na kraju je rada zaključak i popis relevantne literature kojom se koristilo pri pisanju završnoga rada.

Ključne riječi: crtani filmovi, jezične pogreške, djeca predškolske dobi

SUMMARY

The topic of the final paper is deflexion from linguistic standard in dubbed animated films for pre-school children. Regarding the topic, the objectives are focused on definition and history of animated films, dubbing and the role of language in dubbed animated films considering the development of pre-school children's language abilities. The specific objective of the paper is aimed at monitoring dubbed animated series and extracting language errors which children hear while watching animated films. Television series which are analysed in this paper are *Peppa Pig*, *Fifi and the Flowertots* and *Pocoyo*. Fifteen episodes have been analysed; five episodes of each series. The results show which language levels reflect deflexion from standard language. The paper is divided into eight chapters which together represent a logical unit. First, the introduction emphasizes the importance of proper language expression in dubbed animated films for development of child's speech. Furthermore, the second chapter refers to types of animation and history of its origin. Dubbing of animated films is emphasized in the third chapter while the fourth one describes language expression, the role of animated films and development of language abilities in pre-school children. The sixth chapter shows research paper methodology, description of research objectives, research questions, data regarding research sample and, finally, instrument and research process. The research results are described in the seventh chapter. In the end, the paper is completed by the conclusion and bibliography which was used for doing the paper.

Key words: animated films, language errors, pre-school children

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. ANIMIRANI FILM.....	2
2.1. Vrste animacija.....	2
2.2. Povijest animiranoga filma.....	3
3. SINKRONIZACIJA ANIMIRANIM FILMOVIMA.....	4
4. JEZIČNO IZRAŽAVANJE.....	5
5. ULOGA ANIMIRANOGA FILMA KOD DJECE PREDŠKOLSKE DOBI.....	6
6. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	7
5.1 Ciljevi istraživanja.....	7
5.2. Istraživačka pitanja.....	7
5.3. Uzorak istraživanja.....	7
5.4. Instrument i postupak istraživanja.....	7
7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	8
7.1 Otklon od jezičnog standarda prema naglasnoj normi.....	8
7.2. Otklon od jezičnog standarda na morfološkoj razini.....	9
7.2.1. Krnji infinitiv.....	9
7.2.2. Pomoćni glagol <i>biti</i> (aorist).....	10
7.2.3. Brinuti / brinuti se.....	11
7.2.4. Koristi / se koristi.....	11
7.2.5. Instrumental.....	11
7.2.6. Kud / kamo.....	11
7.3. Otklon od jezičnog standarda na sintaktičkoj razini.....	12
7.3.1. Položaj zanaglasnice (enklitike).....	12

7.3.2. Upitna čestica <i>li</i>	15
7.4. Otklon od jezičnog standarda na leksičkoj razini.....	16
7.4.1. Uporaba nestandardnih riječi.....	16
7.4.2. Pleonazam.....	18
8. ZAKLJUČAK.....	19
LITERATURA.....	20

1. UVOD

Djeca svakodnevno gledaju sinkronizirane crtane filmove koji utječu na njihov način razmišljanja, njihovo ponašanje i jezičnu kulturu. Djeca predškolske dobi još su u fazi usvajanja određenih jezičnih izraza. Poznati izraz „djeca upijaju kao spužve“ – odnosi se na način na koji djeca usvajaju nova znanja, a to je pomno praćenje okoline i oponašanje onoga što su vidjeli i čuli. U svakodnevnom životu koristi se razgovorni jezik koji se razlikuje od hrvatskoga standardnog jezika. Stoga su djeca većinu vremena izložena razgovornom jeziku i njegovim izrazima. Nužno je da se odgojitelji služe hrvatskim standardnim jezikom kako bi ga djeca usvojila.

Djeca u predškolskoj dobi vizualna su bića pa animirani filmovi imaju značajnu ulogu na rast i jezični razvoj djece predškolske dobi. Animirani filmovi koji upućuju djetetu pozitivnu poruku imaju motivirajuće djelovanje na dijete, a tako i na razvoj njegovih jezičnih sposobnosti. S druge strane, danas je prisutno mnoštvo animiranih filmova čiji je sadržaj poprilično nasilan s neprimjerenim rječnikom. Takvi animirani filmovi nisu dobri za djecu te imaju negativan učinak na razvoj djeteta i njegovih jezičnih sposobnosti. Djecu treba poticati na pozitivan medijski sadržaj, a posebnu ulogu u tome imaju roditelji koji trebaju nadzirati sadržaj animiranih crtanih filmova koje djeca gledaju (Apel i Masteron, 2012).

Crtani filmovi nisu samo zabava, nego i odgojno-obrazovni medij s pomoću kojega djeca usvajaju prosocijalno ponašanje, moralna i društvena pravila te proširuju svoj rječnik. Oni bi mogli biti odličan primjer pravilnoga izražavanja na svim jezičnim razinama. Tako bi djeca mogla učiti kako se pravilno jezično izražavati i oblikovati svoj govor dok uživaju u svojim najdražim crtanim filmovima.

2. ANIMIRANI FILM

Riječ animacija potječe iz latinskoga jezika pa se može mogu navesti najmanje četiri riječi koje imaju isti korijen i koje se značenje kreće i u okviru animiranog filma, a to su:

„ANIMA, imenica ženskog roda, na prvoj „instanci“ označava znak, na drugoj – vjetar (dakle pokretanje zraka), na trećoj - disanje (to jest kretnje zraka u određenoj vitalnoj funkciji), na četvrtoj – život, na petoj – dušu;

ANIMUS, imenica muškog roda, označava najprije život i životnu snagu, onda dušu, pa duh, zatim um i razum, konačno mišljenje i rasuđivanje;

ANIMATIO, imenica ženskog roda, označava bitno svojstvo životnosti, vitalnosti, svih bića;

ANIMARE, glagol, znači najprije napuniti zrakom, zatim - disati i, najvažnije - udahnuti život, oživjeti...“ (Munitić, 2012, str. 30).

Slijedom svega ranije navedenog animacija se lingvistički promatra s dvostrukoga gledišta:

1. pokretanje nepokretnoga i
2. oživljavanje neživoga.

Pod pokretanjem nepokretnog podrazumijeva se animacija kao tehnička mogućnost, dok oživljavanje neživoga obuhvaća kreativnu umjetničku moć (Munitić, 2012).

2.1. Vrste animacija

Postoji nekoliko vrsta animacija, a to su:

1. manualna animacija
2. mehanička animacija
3. tehnička animacija
4. kibernetička animacija.

Pod manualnom animacijom podrazumijevaju se fizički i optički zahvati koji se pokreću pred našim očima. U manualnu animaciju ubrajaju se lutkarske animacije karakteristične posebno za kazališne predstave. Mehanička animacija podrazumijeva elementarnu primjenu mehaničkih zahvata kao izvorno određene kinetičke energije. Primjer mehaničkih animacija jesu predmeti pokrenuti uz pomoć magneta ili metalne figure. Tehnička animacija obuhvaća zahvate u kojima je eksploatacija statičkih svojstava mehanike zamijenjena korištenjem dinamičkih tehničkih kvaliteta. U tu vrstu animacije ubrajaju se luminozne animacije, odnosno animacije „oživljavanja“ predmeta i ambijenta. Kibernetičke animacije suvremeni su model pokretanja i „oživljavanja“ predmeta, a one se primjenjuju u znanstveno-fantastičnim animiranim filmovima. (Muntić, 2012).

Pojam animacije danas je usko vezan uz Disneyevo ime pa je sukladno tomu teško zamisliti postojanje jednoga bez drugoga. Ipak, važno je istaknuti činjenicu da je animacija bila poznata prije Disneyeva rođenja, čak i prije izuma kinematografije. Animacija se počela pojavljivati u obliku dječje knjižice, a na svakoj stranici bila je nacrtana sličica neznatno različita od one na prethodnoj stranici. Kada bi djeca listala stranice, tako su se sličice stapale jedna s drugom ostavljajući dojam pokreta (Šćuric, Čutura, Ilijević, Šegota, 1999).

2.2. Povijest animiranoga filma

U drugoj polovici 19. stoljeća ta se optička varka počela primjenjivati u svim vrstama igara. Bez obzira na to što je od sredine 19. stoljeća tehnologija značajno napredovala, u suštini načelo animacije ostaje nepromijenjeno. Prvi crtani film koji je prikazan sa stvaranjem pokreta s pomoću tisuću i tisuću slika, prikazan je kao i dječja knjižica. Usporedno, dječja knjižica i suvremena animacija značajno se razlikuju, odnosno suvremena animacija ima brojne prednosti, a osnovna je da nije ograničena samo na jedan crtež (Šćuric, Čutura, Ilijević, Šegota, 1999).

3. SINKRONIZACIJA U ANIMIRANIM FILMOVIMA

Općenito gledano, sinkronizacija filmova postala je nepobitno nov i važan kanal kojim jezična poruka, i u formalnom i u sadržajnom aspektu, prelazi put od pošiljatelja prema primatelju. U tom se smislu sinkronizacija može nazvati i industrijom jezika ili masovnom distribucijom različitih jezičnih dobara poput standardnoga jezika, lokalne i (sub)regionalne varijante, različite dobne, subkulturne te profesionalne žargone i slengove (Žanić, 2009).

Gledanje animiranih filmova važan je kanal razvoja jezičnih sposobnosti kod djece predškolske dobi, stoga bitnu ulogu u animiranim filmovima ima sinkronizacija. Prema Filmskoj enciklopediji, sinkronizacija je „tehničko-kreativni postupak usklađivanja komponenti zvukovnog i slikovnog u animiranom filmu.“ Osnovna karakteristika sinkronizacije jest usklađenost slikovnih i zvučnih događaja na filmu. S obzirom na to da je proces stvaranja animiranoga filma zahtjevan, neki animirani filmovi najprije se snimaju slikovno, a potom se usklađuje zvučni sadržaj. Taj zvučni sadržaj podrazumijeva glazbu, efekte i govor.

4. JEZIČNO IZRAŽAVANJE

„Govoreći ili pišući čovjek je u neprestanom procesu izbora. Da bi priopćio svoju nakanu, poruku, misao, osjećaj, imajući u vidu publiku i priopćajni medij, izabire jezik i idiom toga jezika, svoj ili tuđi kojim vlada u razgovornom, dijalektnom, žargonskom, arhaičnom ili bilo kojem obliku... Izabire morfološki lik i glasovni zvuk riječi. Izabire govorne vrjednote: intonaciju, tempo, stanke, rečenični i leksički naglasak, sredstvo i način pismenoga komuniciranja.“ (Težak, 2005; 5)

Prema Težaku (2005) taj proces nije znanstveno istraživanje, nego kratkotrajni i brzi proces odabira načina izražavanja koji je već usađen u govornu kulturu pojedinca.

Nepravilno izražavanje posebno je često u razgovornom jeziku, no javlja se i u televizijskim emisijama, crtanim filmovima za djecu i drugim ogodjono-obrazovnim i informativnim medijima.

„Zato ne bi trebalo toliko kukati što ima i nepismenih među nama. Teže je što ima i obrazovanih, a nepismenih, ni što svi pismeni nisu dovoljno pismeni. Pismenost je u punom smislu velika vještina kojoj se teško vinuti na vrh. Jezično se znanje ne stječe lako. Mukotrpan je put do njega.“ (Babić, 1995; 212)

„No treba priznati da jezični savjetodavci koji nam nude naše riječi mjesto rusizama i drugih posuđenica čine to uglavnom u obliku savjeta i preporuke, a ne zapovijedi ili pouka popraćenih povikom i grdnjom. Tko hoće, neka razmisli o njihovim savjetima i – ako mu se učine vjerodostojnima – neka ih poslušaj. Da bi nam takva odluka bila sigurnija, treba nam i nešto solidnija jezična naobrazba. A ta naobrazba pretpostavlja druženje s jezičnim, gramatičkim, rječničkim, pravopisnim, stilističkim priručnicima.“ (Težak, 1995; 116)

Babić (1995) i Težak (1995) ističu problem nepravilnoga izražavanja obrazovanih ljudi.

Pravilno pismeno i usmeno izražavanje ne stječe se preko noći. To je proces koji zahtijeva mnogo truda i posvećenosti.

5. ULOGA ANIMIRANOGA FILMA KOD DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Nemoguće je zamisliti djecu predškolskoga uzrasta bez gledanja animiranih filmova. S obzirom na to da sadržaj animiranih filmova šalje određene informacije djeci predškolskog uzrasta, odnosno komunicira s njima, potrebno je objasniti pojam komunikacije. Pod pojmom komunikacije podrazumijeva se razmjena informacija s pomoću dogovorenoga znakovnog sustava. Drugim riječima, komunikacija je proces prenošenja informacije i njezina sadržaja od pošiljatelja prema primatelju (Brajša, 1993).

Sukladno ranije navedenom, zaključuje se kako je animirani film zapravo sredstvo medijske komunikacije kombinirano kodeksom iluzornih pokreta i slušnog dijela. Pitanje koje se nameće odnosi se na ulogu animiranoga filma kod djece predškolske dobi i razvoja njihovih jezičnih sposobnosti na koje animirani film ima utjecaj (Škrabalo, 1998).

Hrvatski standardni jezik sustav je uređen eksplicitnom (svjesnom, planskom) normom, tj. pravilima (pravopisom i gramatikom) i popisom (normativnim rječnikom). (Frančić, Hudečak i Mihaljević, 2006). Prema Težaku i Babiću (1994) norme proistječu iz osnovice kojoj je književni jezik izgrađen, a to su hrvatski novoštokavski govor i književna tradicija. Zaključuje se kako hrvatski standardni jezik ima posebnu ulogu u društvu, a njegova je svrha omogućiti komunikaciju svim govornicima hrvatskoga jezika neovisno o tome u kojem dijelu Hrvatske žive (Frančić i Petrović, 2013). Postoje tri osnovne norme koje čine hrvatski jezik, a to su: morfološka norma, sintaktička norma i leksička norma. Unatoč tomu što se sve tri norme međusobno isprepliću i čine hrvatski jezik, u animiranim filmovima često se odstupa od njih. Negativna posljedica toga jest što djeca u predškolskoj dobi usvajaju terminologiju koja nije u duhu hrvatskoga jezika te se služe žargonom.

Gledanjem animiranih filmova jezične se sposobnosti djece predškolskog uzrasta obogaćuju, ali ako sadržaj animiranih filmova upućuje na pogreške u izražavanju i jezičnim konstrukcijama pojavljuje se problem. Bitnu ulogu u razvoju govornih vještina i sposobnosti imaju roditelji i učitelji, stoga je potrebno djeci svakodnevno pružati različita iskustava koja su nužna za njihovo uspješno učenje i napredovanje (Miljak 1984).

6. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

5.1. Ciljevi istraživanja:

Cilj ovoga istraživanja jesu:

1. Utvrditi postoji li u sinkroniziranim crtanim filmovima otklon od jezičnoga standarda
2. Utvrditi na kojim se jezičnim razinama taj otklon javlja.

5.2 Istraživačka pitanja:

IP1: Postoji li u sinkroniziranim crtanim filmovima otklon od jezičnoga standarda?

IP2: Na kojim se jezičnim razinama taj otklon javlja?

5.3. Uzorak istraživanja:

Uzorak istraživanja čine tri dječje televizijske animirane sinkronizirana serije – Pepa praščić, Fifi i cvjetno društvo te Pocoyo. Istraživanje obuhvaća ukupno petnaest epizoda – pet epizoda od svake serije.

5.4. Instrument i postupak istraživanja:

Instrument istraživanja kojim se koristi u ovom eradu analiza je sadržaja. U sadržaju crtanih filmova analizira se odstupanje od jezičnog standarda na normativnim razinama.

Analiza sadržaja provedena je na uzorku od ukupno 15 epizoda dječjih televizijskih animiranih sinkroniziranih serija. Uočene pogreške na normativnim razinama prikazat će se za svaku pojedinu riječ te će se, uz objašnjavanje pogreške, navesti ispravan oblik koji je trebao biti upotrijebljen s obzirom na standardni jezik.

7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Rezultati istraživanja prikazuju odklon od jezičnog standarda u sinkroniziranim crtanim filmovima te na kojim normativnim razinama se taj odklon javlja. Nakon navedenih primjera odklona od jezičnog standarda, objašnjene su pogriješke i navedeni ispravni oblici koji su trebali biti upotrebljeni.

7.1. Odstupanja od jezičnog standarda prema naglasnoj normi

„Hrvatski standardni jezik ima četveronaglasni sustav: kratkosilazni naglasak, kratkouzlazni naglasak, dugosilazni naglasak i dugouzlazni naglasak. Ti se naglasci raspodjeljuju u skladu s četirima pravilima:

1. naglasak ne može biti na zadnjemu slogu u riječi
2. jednosložne riječi imaju samo silazne naglaske
3. višesložne riječi mogu imati bilo koji od četiri naglasaka na prvome slogu
4. na unutarnjim slogovima višesložne riječi mogu stajati samo uzlazni naglasci.“ (Frančić, Hudeček i Mihaljević, 2005; 63)

(1) oběćala (Fifi i cvjetno društvo)

òbećala

(2) lavàndin (Fifi i cvjetno društvo)

làvandin

(3) ne pàzi (Fifi i cvijetno društvo)

nè pazi

(4) povećava (Fifi i cvjetno društvo)

povećava

(5) obožavam (Fifi i cvjetno društvo)

obožavam

(6) vulkàn (Pepa prašćić)

vùlkan

(7) poglèdati (Pepa prašćić)

pògledati

(8) ne plèšeš (Pocoyo)

nè plešeš

(9) izglèda (Pocoyo)

ìzgleđa

7.2. Odstupanja od jezičnog standarda na morfološkoj razini

7.2.1. Krnji infinitiv

„Infinitiv je glagolski oblik kojim se izražava radnja, stanje ili zbivanje, a da se pritom njime ne upućuje na lice i broj. Infinitiv ima naglasak *-ti* ili *-ći*.“ (Silić i Pranjković, 2007; 58)

(10) „Što kažeš Pato, želiš vozit pokovion?“ (Pocoyo)

„Što kažeš Pato, želiš voziti pokovion?“

7.2.2. Pomoćni glagol *biti* (aorist)

Aorist pomoćnoga glagola <i>biti</i> glasi:	JEDNINA	MNOŽINA
	1. <i>bih</i>	<i>bismo</i>
	2. <i>bi</i>	<i>biste</i>
	3. <i>bi</i>	<i>bi</i>

(Težak i Babić, 1994)

Iako gramatika jasno nalaže kako glasi aorist pomoćnoga glagola *biti*, u njemu se često griješi, a takve se pogreške javljaju i u crtanim filmovima za djecu predškolske dobi. Tako je pronađeno.

(11) „...a ja nemam nikoga s kim *bi* se igrala.“ (Pepa praščić)

„...a ja nemam nikoga s kim *bih* se igrala.“

(12) „Možda *bi* ga mogli svi zajedno pozdraviti.“ (Pocoyo)

„Možda *bismo* ga mogli svi zajedno pozdraviti.“

(13) „Ona zna da idemo kampirati kako *bi* vrijeme proveli zajedno.“ (Pocoyo)

„Ona zna da idemo kampirati kako *bismo* vrijeme proveli zajedno.“

(14) „Tata, htjela *bi* da ne moraš raditi na svoj rođendan.“ (Pepa praščić)

„Tata, htjela *bih* da ne moraš raditi na svoj rođendan.“

7.2.3. Brinuti / brinuti se

(15) „Ne brini Ljubice.“ (Fifi i cvjetno društvo)

„Ne brini se Ljubice.“

7.2.4. Kosisti / se koristi

(16) „Robert koristi igračke stabala da napravi džunglu.“ (Pepa praščić)

„Robert se koristi igračkama stabala da napravi džunglu.“

(17) „George koristi kockice da bi napravio rijeku.“ (Pepa praščić)

„George se koristi kockicama da bi napravio rijeku.“

7.2.5. Instrumental

(18) „Tata je pomoću nje našao put ovamo.“ (Pepa praščić)

„Tata je s pomoću nje našao put ovamo.“

7.2.6. Kud / kamo

(19) „Kud je nestala?“ (Fifi i cvjetno društvo)

„Kamo je nestala?“

(20) „Pa kud je otišla palačinka?“ (Fifi i cvjetno društvo)

„Pa kamo je otišla palačinka?“

7.3. Odstupanja od jezičnog standarda na sintaktičkoj razini

„Sintaksa proučava rečenično ustrojstvo, odnose među rečeničnim jedinicama, odnosno pravila prema kojima se riječi (najmanje sintaktičke jedinice) nižući slažu u sintagme, rečenice i tekst.“ (Frančić, Hudeček i Mihaljević, 2005; 181)

7.3.1. Položaj zanaglasnice (enklitike)

„Enklitika (naslonjenica, zanaglasnica) nema vlastitoga naglaska, naslanja se na naglašenu riječ ispred sebe te s njome tvori izgovornu i naglasnu cjelinu. Enklitike su zamjenične (npr. *me, te, se*), glagolske (npr. *sam, ću, bih*) te čestica *li*. One ne mogu stajati na početku rečenice ni na prvome mjestu naglasne cjeline unutar rečenice. Enklitika ne dolazi iza dulje skupine, zagrade ili stanke. U pravilu stoji na drugome mjestu, odnosno dolazi iza prve naglašene riječi s kojom čini naglasnu cjelinu.“ (Frančić, Hudeček i Mihaljević, 2005; 181, 182)

Prema navedenome, u nastavku su prikazani primjeri u kojima je zanaglasnica postavljena na nepravilnome mjestu, a ispod svakoga nepravilnog primjera nalazi se primjer pravilnoga postavljanja zanaglasnice.

(21) „Pepa i George *se igraju* u svojoj sobi.“ (Pepa praščić)

„Peppa i George *igraju se* u svojoj sobi.“

(22) „Pepa i George *su danas* jako uzbuđeni.“ (Peppa praščić)

„Peppa i George *danas su* jako uzbuđeni.“

(23) „Ova karta *je malo* čudna.“ (Peppa praščić)

„Ova karta *malo je* čudna.“

(24) „Glas računala *će vam pomoći* pronaći put.“ (Peppa praščić)

„Glas računala *pomoći će vam* pronaći put.“

(25) „Peppa i obitelj *su na odmoru* u svom kamperu.“ (Peppa praščić)

„Peppa i obitelj *na odmoru su* u svom kamperu.“

(26) „Svijet stabala *je velika* šuma prepuna stabala.“ (Peppa praščić)

„Svijet stabala *velika je* šuma prepuna stabala.“

(27) „Mama, Pepa i George *su uzeli* ljuske od povrća i odvezli ih do djedove i bakine kuće.“
(Peppa praščić)

„Mama, Peppa i George *uzeli su* ljuske od povrća i odvezli ih do djedova i bakine kuće.“

(28) „Dobra stvar kad pada kiša *je* što možemo gledati neki važan program na televiziji.“
(Pepa praščić)

„Dobra je stvar kad pada kiša što možemo gledati neki važan program na televiziji.“

(29) „Ovca Suzi je Pepina najbolja prijateljica.“ (Pepa prašćić)

„Ovca Suzi Pepina je najbolja prijateljica.“

(30) „Samo lijepe stvari *su dozvoljene* u zemlji vila.“ (Pepa prašćić)

„Samo lijepe stvari *dopuštene su* u zemlji vila.“

(31) „George i Robert *se žele igrati* dinosaura i željeznice, a nas dvije *se želimo igrati* bolnice i vila.“ (Pepa prašćić)

„George i Robert *žele se igrati* dinosaura i željeznice, a nas dvije *želimo se igrati* bolnice i vila.

(32) „Pepa i George *su stigli* do bakine i djedove kuće.“ (Pepa prašćić)

„Pepa i George *stigli su* do bakine i djedove kuće.“

(33) „Pepa i George *bi htjeli* vidjeti zvijezde kroz tvoj teleskop.“ (Pepa prašćić)

„Pepa i George *htjeli bi* vidjeti zvijezde kroz tvoj teleskop.“

(34) „Djedov hobi *je gledanje* u zvijezde.“ (Pepa prašćić)

„Djedov hobi *gledanje je* u zvijezde.“

(35) „Pepa, George i mama *su obuli* svoje čizme.“ (Pepa prašćić)

„Pepa, George i mama *obuli su* svoje čizme.“

(36) „Pocoyo, naš prijatelj *je jako* sramežljiv pa moramo biti obazrivi.“ (Pocoyo)

„Pocoyo, naš prijatelj *jako je* sramežljiv pa moramo biti obazrivi.“

(37) „...a ti, Pocoyo, *bi možda* mogao ostaviti svoj frižider.“ (Pocoyo)

„...a ti, Pocoyo, *možda bi* mogao ostaviti svoj hladnjak.“

(38) naziv epizode – „Zečić Robert *se došao* igrati“(Pepa praščić)

„Zečić Robert *došao se* igrati“

7.3.2. Upitna čestica *li*

Kada se u upitnim rečenicama izostavi upitna čestica *li*, tada rečenica gubi svoj upitni sadržaj. Iako je izostanak čestice *li* uobičajen u razgovornome stilu, u standardnome jeziku valja ju upotrijebiti kada je riječ o upitnim rečenicama.

U nastavku su prikazani primjeri upitnih rečenica u kojima je izostavljena upitna čestica *li*, a ispod svakoga nepravilnog primjera nalazi se primjer pravilne uporabe upitne čestice *li*.

(39) „*Hoćeš se* igrati?“ (Fifi i cvjetno društvo)

„*Hoćeš li se* igrati?“

(40) „*Sjećate se* Patovih kockica?“ (Pocoyo)

„*Sjećate li se* Patovih kockica?“

(41) „O, dragi Pocoyo, *ne misliš da* bi i ti trebao nešto ostaviti?“ (Pocoyo)

„O, dragi Pocoyo, *ne misliš li da* bi i ti trebao nešto ostaviti?“

7.4. Odstupanje od jezičnog standarda na leksičkoj razini

„Leksička norma mora procijeniti kojoj riječi dati prednost pred drugom, istoznačnom riječju, koje istoznačne riječi vrijednosno izjednačiti, koje od istoznačnih riječi isključiti iz standardnog leksika. Riječima iz aktivnog leksika dat će prednost pred zastarjelicama, riječima iz standardnog jezika pred dijalektizmima, domaćim riječima pred stranim, prilagođenicama pred tuđicama. Isključit će iz leksika standardnog jezika barbarizme i žargonizme te turcizme, srbizme, germanizme, talijanizme, anglizme itd. kad za njih postoji dobra domaća zamjena.“ (Frančić, Hudeček i Mihaljević, 2005; 190)

7.4.1. Uporaba nestandardnih riječi

(42) „Možeš mi pomoći *raditi* palačinke, ako želiš.“ (Fifi i cvjetno društvo)

„Možeš mi pomoći *peći* palačinke ako želiš.“

(43) „*Mogu ja* probati?“ (Fifi i cvjetno društvo)

„*Mogu li ja* pokušati?“

(44) „Fifi *radi* palačinke.“ (Fifi i cvjetno društvo)

„Fifi *peče* palačinke.“

(45) „Svi se *primite* za stablo.“ (Pepa prašćić)

„Svi se *uhvatite* za stablo.“

(46) „*Super!*“ (Pepa prašćić)

„*Odlično!*“

(47) „*putar*“ (Pepa prašćić)

„*maslac*“

(48) „*pazle*“ (Pocoyo)

„*slagalice*“

(49) „...gusjeničinih *pazli*...“ (Pocoyo)

„...gusjeničinih *slagalice*...“

(50) „*frižider*“ (Pocoyo)

„*hladnjak*“

(51) „Samo lijepe stvari *su dozvoljene* u zemlji vila.“

„Samo lijepe stvari *dopuštene su* u zemlji vila.“

(52) „Mmm kako je bio *fini* piknik.“ (Fif i cvjetno društvo)

„Mmm kako je bio *ukusan* piknik.“

(53) „Mislim da će ti se *jako* dopasti naši prijatelji.“ (Pocoyo)

„Mislim da će ti se *vrlo* dopasti naši prijatelji.“

7.3.2. Pleonazam

(54) „mali crviću“ (Pepa praščić)

„mali crve“ ili „crviću“

8. ZAKLJUČAK

Animirani film važan je medij u životu predškolskoga djeteta. Mnoga djeca svakodnevno gledaju animirane crtane filmove. Oni, uz zabavu, djeci pružaju i odgojno-obrazovne poruke. Uče ih lijepom ponašanju, važnosti prijateljstva i prosocijalnoga ponašanja itd. za dobrobit sebe i drugih.

Mnoštvo animiranih crtanih filmova koje djeca gledaju sinkronizirani su. Sinkronizacija je važan dio animiranoga filma koji prenosi poruku od pošiljatelja do primatelja. Osim poruke (o prosocijalnom ponašanju...) prenosi i način jezičnoga izražavanja koji je upotrijebljen.

Uporaba jezika koji je usklađen s normom hrvatskoga standardnoga jezika u sinkroniziranim crtanim filmovima za djecu predškolske dobi neizmjerljivo je važna. Djeca predškolske dobi u fazi su usvajanja jezika i jezičnih pravila, stoga je važno da budu okruženi medijima koji upotrebljavaju jezik koji je na svim razinama usklađen s jezičnom normom standardnoga jezika.

Animirani filmovi u kojima se bilježio otklon od jezičnoga standarda u ovome su radu – Pepa prašćić, Fifi i cvjetno društvo te Pocoyo. U tim crtanim filmovima zabilježeno je ukupno 54 pogreške prema naglasnoj normi te na morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini. Vrste pogrešaka bile su raznolike, a mnoge su se i ponavljale.

Na morfološkoj razini zabilježena je nepravilna uporaba krnjega infinitiva, pomoćnoga glagola *biti*, instrumentala... Na sintaktičkoj razini položaj zanaglasnice koristio se na neodgovarajućem mjestu te se u upitnim rečenicama izostavljala upitna čestica *li*. Na leksičkoj razini upotrebljavale su se mnoge nestandardne riječi.

Bilježenjem pogrešaka možemo zaključiti da se u sinkroniziranim crtanim filmovima za djecu predškolske dobi javlja otklon od jezičnoga standarda. Te pogreške mogu negativno utjecati na pravilno oblikovanje jezične kulture predškolske djece koja su i onako u procesu usvajanja govora i jezičnih pravila. Stoga bi se trebalo utjecati na to da sinkronizirani crtani filmovi, osim poruka o lijepome ponašanju koje su vrlo pozitivne za djetetov razvoj odnosa s vršnjacima i okolinom kao i općega djetetova socio-emocionalnoga i fizičkoga razvoja, imaju i pozitivnu jezičnu ulogu u djetetovu odgojno-obrazovnom napredovanju.

LITERATURA

- Babić, S. (1995) *Hrvatski jučer i danas*, Školske novine, Zagreb.
- Brajša, P. (1993) *Pedagoška komunikologija, Razgovor, problemi i konflikti u školi*, Školske novine, Zagreb.
- Frančić, A., Petrović, B. (2013) *Hrvatski jezik i jezična kultura*, Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić.
- Frančić, A., Hudeček, L., Mihaljević, M. (2006) *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome jeziku*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.
- Frančić, A., Hudeček, L., Mihaljević, M. (2005) *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.
- Munitić, R. (2012) *Estetika animacije*, Vedis, Zagreb.
- Miljak, A. (1984) *Uloga komunikacije u razvoju govora djece predškolske dobi*, Školske novine, Zagreb.
- Šćuric, K., Čutura, I., Ilijević, D., Šegota, Z. (1999) Utjecaj animiranih filmova na djecu, *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 5(17), 33-34.
- Silić, J., Pranjković I. (2007) *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Školska knjiga, Zagreb.
- Škrabalo, I. (1998) *101 godina filma u Hrvatskoj*, Nakladni zavod globus, Zagreb.
- Težak, S. (1995) *Hrvatski naš osebniji*, Školske novine, Zagreb.
- Težak, S. (2005) *Između jezika i stila*, Tipex, Zagreb.
- Težak, S., Babić, S. (1994) *Gramatika hrvatskoga jezika: priručnik za osnovno jezično obrazovanje*, Školska knjiga, Zagreb.
- Žanić, I. (2009) *Kako bi trebali govoriti hrvatski magarci?*, Algoritam, Zagreb.